

บทอาขยานภาษาไทย

ช่วงชั้นที่ ๔

(ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๔-๖)

บทหลัก

๖ นมัสการมาตาปิตุคุณ

๖ นมัสการอาจารย์คุณ

๖ อิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง

๖ ลิลิตเลงฟ้าย

๖ มหาเวชสันดรชาดก

กัณฑ์มัทรี

๖ กาพย์เห่เรือ ตอน เห่ชม

เรือกระบวน

๖ สามัคคีเภทคำฉันท์

นมัสการมาตาปิตุคุณ

ข้าขอพนมพชนกคุณ	ชนนี้เป็นเค้ามูล
ผู้กอบนุกูลพูน	ผดุง
จวบเจริญวัย	
พุ่มพืบทนุถนอม	บ
บำราศนिरาไกล	
แสนอยากเท่าไรๆ	บ คิด
ยากลำบากกาย	
ตรากทนระคนทุกข์	
ถนอมเลี้ยง ฤ รุ้วย	
ปกป้องกันอันตราย	จนได้
รอดเป็นกายา	
เปรียบหนักชนกคุณ	
ชนนี้คือภูผา	
ใหญ่พื้นพสุธรา	ก็ บ
เทียบ บ เทียมทัน	
เหลือที่จะแทนทด	
จะสนองคุณนันท	
แท้นุชในยอัน	อุดม
เลิศประเสริฐคุณ	

พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

นมัสการอาจารย์คุณ

อนึ่งข้าคำนับน้อม การัญ	ต่อพระครูผู้
โอบเอื้อและเจือจน ทุกสิ่งสรรพ	อนุศาสน์
ยัง บ่ ทราบก็ได้ทราบ บาปทุกสิ่งอัน	ทั้งบุญ
ชี้แจงและแบ่งปัน ให้ชัดเจน	ขยายอัตถ์

จิตมากด้วยเมตตา และ
กรุณาป้เอียงเอน

เหมือนท่านมาแก้งเกณฑ์ ให้ฉลาด
และแหลมคม

ขจัดเขลาบรรเทาโม- หะจิตมืด
ทิ้งนงม

กังขา ณ อารมณ์ ก็สว่าง
กระจ่างใจ

คุณส่วนนี้ควรนับ ถือว่าเลิศ ณ
แดนไตร

ควรนึกและตรึกใน จิตน้อมนิยมชม
พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกุล)

อิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง

๑.ว่าพลา ^ว งทางชมคณานก	โผนผกจับ
ไม่ ^เ อิงมี	
เบญจวรรณจับวัลย์ชาลี	เหมือนวัน
พี่ไกลสามสุ ^ด ดามา	
๒.นางนวลจับนางนวลนอน	เหมือนพี่
แนบนวลสม ^ร จินตะหรา	
จากพรากจับจากจำนรรจา	เหมือน
จากนางสการะวดี	
๓.แขกเต้าจับเต้า ^ร ้างร้อง	
เหมือน ^ร ้างห้องมา ^ห ยารัศมี	
นกแก้วจับแก้วพา ^ท ี	เหมือนแก้ว
พี่ทั้งสามสั่ง ^ว ความมา	
๔.ตระเวนไฟ ^ร ร้อนร้องตระเวนไฟ ^ร	เหมือนเวร
ใดให้นิราศเส ^น หา	
เค้าโมงจับ ^ม องอยู่เอ ^ก า	เหมือนพี่
นับ ^ม องมาเมื่อไกลนาง	
๕.คับแค ^ว จับแค ^ว สนโดษเดียว	เหมือน
เปล่าเปลี่ยว ^ว คับใจในไฟ ^ร กว้าง	
ชมวิหคนก ^ม ไม่ไปตามทาง	คะนิงนาง
พลา ^ว งรีบโย ^ธ ี	

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ลิลิตเลงฟ้าย

เบื่องนั้นนฤนาถผู้
เบี่ยงพระมาลาผิน
ศัตรารุทธอรินทร์

สยามินทร์
ห่อนพ้อง
กาญจก องค์

เอย

เพราะพระหัตถ์หากป้อง
บัดมงคลฟ้าห้ไท
แว้งเหวี่ยงเบี่ยงเคียรสะบัด
อุกคลูกพลุกเงยงัด

บัดด้วยขอทรง
ทวารัตติ
ตกใต้
คอคช เคิก

แฮ

เบนบ้ายหงายแขนให้

ท่วงท้อที่ถอย

พลอยพล้ำเพลี่ยกถ้าท่าน
บัดราชฟาดแสงพล

ในรณ
ฟ้ายพื่อน

พระเดชพระแสงดงดล
เข็ญแฮ
ถนัดพระอังสาซ้อน
ขวา

อุรารานร้าวยแยก
เอนพระองค์ลงทบ
เหนือคอคชชอนชบ
วายชีวาม์สุดสิ้น
สวรรณค์

เผด็จคู่

ขาดด้าวโดย

ยลสยบ

ท้าวดิน

สังเวช

สู่ฟ้าเสวย

[สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส](#)

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

... ”จึงตรัสว่าโอ้อ้อเวลาปานจะนี้อะยมิดึกตื่น จวนจะสิ้น
คืนก่อนรุ่งไปเสียแล้วหรือกระไรไม่รู้เลย พระพายรำเพยพัด
มารีเรื่อยอยู่เนือยฉิว ออกแม่น้ำให้อ่อนหิวสุดละห้อย ทั้งดาว
เดือนก็เคลื่อนคล้อยลงลับไม้ สุดที่แม่จะติดตามจ้ไปนยามนี้

ฝูงลิงค่างบางชนะที่นอนหลับ ก็กลิ้งกลับเกือกตัวอยู่
ยั่วเย้า ทั้งนกหูกก็จ้วเจียเหงาเจียบทุกรวงรัง แต่แม่เทียว
เซซังเสาะแสวงทุกแห่งห้องหิมเวศทั่วประเทศทุกราวป่า สุด
สายนัยนาที่แม่จะตามไปเล็งแล สุดโสดแล้วที่แม่จะขับทราบ
ฟังสำเนียง สุดสุรเสียงที่แม่จะรำเรียกพิไรร้อง สุดผีเท่าที่แม่
จะเยื้องย่องยกย่างลงเหยียบดิน ก็สุดสิ้นสุดปัญญาสุดหาสุด
ค้นเห็นสุดคิด จะได้พานพบประสปรอยพระลูกน้อยแต่สักนิด
ไม่มีเลย จึงตรัสว่าเจ้าดวงมณฑาทองทั้งคู่ของแม่เอ๋ย หรือว่า
เจ้าทิ้งขว้างวางจิตไปเกิดอื่น เหมือนแม่ฝันเมื่อคืนนี้แล้ว
แล...”

[เจ้าพระยาคลัง \(หน\)](#)

กาพย์เห่เรือตอน เหน้ชมเรือกระบวน
โคลงสี่สุภาพ

ปางเสด็จประเวศด้าว
ทรงรัตนพิमानชัย
พริ้งพร้อมพวกลไกร
เรือกระบวนตันแพรว

ชลาลัย
กิ่งแก้ว
แห่นแห่
เพริศพริ้ง

พรายทอง

กาพย์ยานี ๑๑

พระเสด็จโดยแดนชล
เจ็ดฉาย
กิ่งแก้วแพรวพรรณราย
หยับจับงามงอน
นาวาแน่นเป็นขันธ์
แสนยาก
เรือเร็วทิวธงสลอน
ครั้นครั้นฟอง
เรือครุฑยุคนาคหัว
ผันผยอง
พลพายกรายพายทอง
โอ้เหมา
สรมุขมุขสีดำน
ผ่านเมฆา
ม่านกรองทองรจนา
แดงแย่งมังกร

ทรงเรือต้นงาม
พายอ่อน
ลั่นรูปสัตว์
สาครลั่น
ลิวลอยมาพา
ร้องโห่เห่
เพียงพิมาน
หลังคา

สมรรถชัยไกรกาบแก้ว	แสงแววจับ
สาคร	
เรียบเรียงเคียงคู่จร	ตั้งรอนฟ้า
มาแดนดิน	
สุพรรณหงส์ทรงพุ่มห้อย	งามชดช้อย
ลอยหลังสินธุ์	
เพียงหงส์ทรงพรมมินทร์	ลินลาศ
เลื่อนเดือนตาชม	
เรือชัยไว้องว้าง	รวดเร็วจริง
ยิ่งอย่างลม	
เสียงเส้าเร้าระดม	ห่มท่ายเย็น
เดินคู่กัน	

[เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรไชยเชษฐาสุริยวงศ์ \(เจ้าฟ้ากุ้ง\)](#)

สามัคคีเภทคำฉันท์

พืงมรยาทยิด	สุประพฤตีสงวน
พรรค	
รื้อริษยาอัน	อุปเฉท
ไมตรี	
ดังนั้น ณ หมูใด	ผิ บ ไร้สมัครมี
พร้อมเพรียงนิพัทธ์นี้	รวีวาทระแวงกัน
หวังเทอญมิต้องสง	สยคงประสบพลัน

ซึ่งสุขเกษมสันต์
ทวิการ

ใครเล่าจะสามารถ
หักล้าง บ แผลกลาญ
เพราะเพรียกก้น
ป่วยกล่าวอะไรฝูง
ฤาสรพสัตว์อัน

ครอง

แม่มากผิกังไม้
มัดกำกระนั้นปอง
เหล่าไหนผิไมตรี
กิจใดจะขวายชวน

เพรียกก้น

อย่าปรารถนาหวัง
มวลมาอุบัติบรร
ปวงทุกข์พิบัติสรร
แม้ปราศนิยมปรี
สม

ควรชนประชุมเช่น
สามัคคีปรารม
ไปมีก็ให้มี
เนื่องเพื่อภักโยจิง

ลัษฯ

หิตะกอบ

มนอาจารย์หาญ
ก็เพราะพร้อม

นรสูงประเสริฐครัน
เฉพาจะมีชีวี

ผิวใครจะใคร่ลอง
พลหักก็เต็ม
สละลี ณ หมุดน
บ มิพร้อมมิ

สุขทั้งเจริญอัน
ลูไฉน บ ได้มี
พกยันตรายกลี
ดิประสงค์ก็คง

คณะเป็นสมาคม
ภนิพัทธรำพึง
ผิวมีก็ค้ำนิง
จะประสบสุขา

ขิต บุรทัต

บทเลือก

นนิราศพระบาท

นสวรรณค์ชั้นกวี

นธรรมชาติธรรมะสงคราม

นวิเหนา ตอนสังคามาระตาแต่งถ้ำ

นมงคลสูตรคำฉันท์

นมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

นนิราศนรินทร์

นยามมิด

นโลก

นขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนขึ้น

เรือนขุนช้าง

นสามัคคีเภทคำฉันท์

นอยู่เพื่ออะไร

นวงรีดุริยางค์

นิราศพระบาท

พื้นผนังหลังบัวที่ฐานปัทม์ เหยียบภุขงค์ขยำ หยิกขยุ่มกุ่มวาสุกรีกำ รายเทพประนมกร ใบระกาหน้าบันบนชั้นมุข แก้วประภัสสร ดุยอดเยี่ยมเทียมยอดยคุณธร แชมใบระกาบัง นาคสะดุ้งรุงรังกระดิ่งห้อย งอยู่เห่งหง้ง เสียงประสานกังสดาลกระดิ่งดัง หัวใจครันฯ บานทวารลานแลล้วยนลายมุก กระหนกดูผกผัน เป็นนาคครุฑยุดเหนียวในเครือวัลย์ กอดกระบองกุม สิงโตอัดกัดก้านกระหนกเกี่ยว เครือกระหวัดหัตถ์ขยุ่ม ชมพูปานกอดก้านกระหนกรุม เจื้อในเครือวง รูปนารายณ์ทรงชีครุฑาเหิน เสด็จยังบัลลังก์หงส์	เป็นครุฑอัดยีน กิन्नร่ำ สุวรรณสุกเลื่อม กระจังซ้อน ใบโพธิ์ร้อยระเร วิเวกว้างเวงใน น่าสนุกใน รูปยักษ์ยันยีน เทพเหนียว สุครีพกุมขรรค์ พรหมเจริญ
---	--

รูปอมรกรกำพระธำมรงค์
คชสารในบานบัง

ผนังในกุฎีทั้งสี่ด้าน

ทาฝาผนัง

จำเพาะมีสี่ด้านทวารบัง

ด้วยแผ่นเงินงาม

มณฑปน้อยสรวมรอยพระบาทนั้น
แจ่มแจ้งแสงอร่าม

เพดานดาดลาดลั่นกระจ่างงาม
พรางพรางสว่างพราย

ดาข่ายแก้วปักกร่องเป็นกรวยห้อย
แวววามอร่ามฉาย

หอมควันธูปเทียนตลบอบอวล
ทั้งห้องทองฯ

เสด็จทรง

โอฬารฟารทอง

ที่พื้นนั่งดาด

ลั่นสุวรรณ

พระเพลิงพลาม

ระย้าย้อย

ฟุ้งกระจายรีนรีน

สุนทรโวหาร (ภู่)

สวรรค์ชั้นกวี

สรวงสวรรค์ชั้นกวีรุจิรัตน์
หาหวราวเวหา

ผ่องประภัสร์พลอย

พริ้งไพเราะเสนาะกรรณวัณณา สวรรณค์ชั้นกวี ฯ	สมสมญาแห่ง
อิมอารมณ์ชมสถานวิมานมาศ พรายรังสี	อันโอภาศแผ่ผาย
รัศมีมีเสียงเพียงดนตรี	ประทีปที
ขรัสสะจังหวะโยน	
รเมียรไม้ใบโบกสุโนคเกาะ นกซึ่งผกโผน	สุดเสนาะเสียง
โผต้นนั้นผันตนไปต้นโน้น จับรับกันไป	จังหวะโจนส่ง
เสียงนกร้องคล่องคำลำน่าขับ เมื่อพฤษภาไหว	ดุริยศัพท์สำนึก
โปรยประทีนกลิ่นผกาสุราลัย เวหาศหยาดยินดีฯ	เป็นคลื่นใน
บังคมคัลลัญชสิกวิเทพ	ซึ่งสุข
เสพย์สำราญมาณศรี ณภพโน้นในสวรรณค์ชั้นกวี	แลภพนี้ในถ้อย
ที่ร่อยกรอง	
ไม่มีเวลาวายในภายน่า ในดินทั้งถิ่นสอง	เนาในฟ้า
เชิญสดับรับรสบทลบบอง สดุดีกวีเอย ฯ	ซึ่งข้าปอง

[พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ](#)

ธรรมาธรรมะสงคราม

อีกความพยายาม
ก่อเวรบ่รู้วาย
เชื่อผิดและเห็นผิด
เศร้าหมองมิปล่อยพา
ละสิ่งอกุศล
หมาย
เหมาะยิ่งทั้งหญิงชาย
ไตรทวาร
จงมุ่งบำเพ็ญมา-
บำรุงบิดามาร-
ใครทำจะนี้ไซ้
เนานานสราญสุข
ครุโลสวรรค
ยศใหญ่จักมาถึง

มนะมุ่งจ้านงร้าย
ฤ จะพ้นซึ่งเวรา
สิจะนิจจะเสื่อมพา
สุกะรื่นฤดีสบาย
สิกมลจะพึง
สุจริต ณ
ดูปิตุปัญฐานการ
ดรให้เสวยสุข
ก็จะได้นิราศทุกข
และจะได้
กิตติพึงจักตามทัน

เป็นนิจจะนิรัน-
หรรษาฯ

ดรอย่อมจะ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

อิเหนา

ตอน สังคามาระตาแต่งถ้ำ

๑. พระเสด็จลดเสี้ยวเทียวชม เปลวปล่องห้องถ้ำอำไพ ดาดไปด้วยเงินงาม	มีมโนภิรมย์แจ่มใส พื้นลาด ทองทับ
๒. เพดานดารากระย้าย้อย ประดับพลอยเรือนอร่าม อัศจรรย์แก้วมณีอัศจรรย์ตาม แววจับจินดา	สว่างงาม ล้วนทองคำ
๓. มีชะวากวังเว้งเป็นเชิงชั้น ทำคั่นกันฝา	

ฉลักรูปสิ่งสัตว์นานา
มาเหมือนจริง

ดุนเด่นออก

๔. ทั้งเนื่อนกตั้งเป็นเห็นประหลาด
เหมือนจะไหวไกวกิ่ง
อันรูปเสื่อสีห์หมีกระทิง
อย่างวางวิ่งเวียนวง

พฤษภาชาติ

เหมือนจะ

สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

มงคลสูตรคำฉันท์

(๑) หนึ่งคือบ่คบพาล
ผิด

เพราะจะพาประพฤติ

หนึ่งคบกะบัณฑิต	เพราะจะพา
ประสพผล	
หนึ่งกราบและบูชา	อภิบุษะนียชน
ข้อนี้แหละมงคล	อดีเรกอุดมดี
(๒) ความอยู่ประเทศซึ่ง	เหมาะและควรจะสุขี
อีกบุญญะการที่	ณ อดีตะมาดล
อีกหมั่นประพฤติควร	ณ สะภาวะแห่ง
ตน	
ข้อนี้แหละมงคล	อดีเรกอุดม
ดี	
(๓) ความได้สดับมาก	และกำหนดสุวาทิ
อีกศิลปะศาสตร์มี	จะประกอบมณญ
การ	
อีกหนึ่งวินัยอัน	นรเรียนและ
เชี่ยวชาญ	
อีกคำเพราะบรรสาน	ฤดีแห่ง
ประชาชน	
ทั้งสี่ประการล้วน	จะประสิทธิ
มณญผล	
ข้อนี้แหละมงคล	อดีเรกอุดมดี
(๔) บำรุงบิดามา-	ดระด้วย
หทัยปรีดิ์	

หากลูกและเมียมี
ตน
การทำงานกระทำไป
สืบสน
ข้อนี้แหละมงคล

ก็ถนอมประหนึ่ง
บ่มิยุ่งและ
อดิเรกอดมดี
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

โส โภธิสตโต ปางนั้นสมเด็จพระบรมโพธิสัตว์ ตรัสได้
ทรงฟังพระลูกน้อย ทรงกันแสงทูลละห้อยวันนั้น กลั้นพระศอก
มิได้ละอายพระทัยแก่เทพดา ปณณสาละ ปวิสิตวา เสด็จเข้าสู่
ภายในพระบรรณศาลา ชบพระพักตราทรงพระกันแสงสะอื้น
ให้ ว่าโอเจ้าเพื่อนเชษฐาใจของพ่อเอ๋ย เจ้าเคยกระทำกรรมไว้
เป็นใจน จึงมาตกเชษฐาใจไรรยากอนาถา ให้พราหมณ์ชราาร่าง
ร้ายกาจ ตะแกมาทำสีหนาทโทยโทยตี โอเวลาปานจะนี้ก็
สายัณห์ คนทั้งหลายเขาเรียกกันกินอาหาร บ้างก็เล่าโลมลูก
หลานให้อาบน้ำแล้วหลับนอน แต่สองบ้งอรของพ่อนี้ ใครจะ
ปราณีให้นมนี้ ก็จะทำกรรไกรลำบากใจ ที่ไหนจะเดินได้ด้วย
พระบาทเปล่า ทั้งไอแดดจะแผดเผาให้พุพอง จะชอกช้ำคล้ำ
เป็นหนองลงลามไหล สองสุริยวงศ์ตั้งแต่ว่าจะทรงกันแสงให้
สุดอาลัยของพ่อแล้วที่จะติดตาม จะบ้ายหน้าไปหาพราหมณ์

เมื่อยามเย็น เฒ่าจัญไรไหนเลยจะเห็นด้วยสองเจ้า มีแต่จะรุกร
ร้าวคำรามตี ธชี่เอ๋ยกระไรเลยไม่เกรงขามเราบ้างเมื่อยามจน
จะคิดดูบ้างเป็นไรว่าลูกทั้งสองคนคู่ชีวิตมัย ยังตั้งใจให้ขาดมิ
ให้เสียประโยชน์ แต่ก่อนโสดข้าสินไถ่สืบมาถึงสี่ชั่ว ผู้อื่นรู้จัก
เกรงกลัวไม่ทำได้เหมือนพราหมณ์ผู้นี้ วาริชสุเสว เม สโต
เสมือนหนึ่งพรานเบ็ดมาตีปลาที่หน้าไซ บรรดาปลาจะเข้าไป
ให้แตกฉาน ตัวเราผู้ทำทานเหมือนตัวปลา พระโพธิญาณใน
ภพหน้านั้นคือไซ ปราธณาจะเข้าไปจึงยกพระลูกให้เป็น
ทานบารมี พระลูกรักทั้งสองศรีดังกระแสนินธุ์ พราหมณ์
ประมาทหมิ่นมาด่าตี เสมือนกระตุ่มวารีให้ปลาตื่น นำพระทัย
ท้าวเธอถอยคืบจากอุเบกษา บังเกิดอวิชชามาห่อหุ้ม พระ
ปัญญานั้นก็ลัดกลุ้มไปด้วยโมโหให้ลุ่มหลง โทโสเข้าซ้ำส่งให้
บังเกิดวิหิงสาขึ้นทันที ว่าอุเหม! อุเหม! พราหมณ์ผู้นี้นี้อาจอง
ทะนงหนอ มาตีลูกต่อหน้าพ่อไม่เกรงใจ ธชี่เอ๋ยกุมมาอยู่ป่า
เปล่าเมื่อไร ทั้งพระขรรค์ศัลป์ชัยก็ถือมา ธนุจาปี คเหตวา ก็
ทรงพระแสงธนูศรกระแสนั้นกับมือ ข้าพราหมณ์ผู้นี้เสียเถิด
หรือ เธอก็ฮึดหื้ออยู่แต่ในพระทัย ภายหลังจึงตั้งจิตพิจารณา
ในพระอริยประเพณีหน่อพุทธางกูร ก็รู้ว่าอาตมะนี่เพิ่มพูนมหา
ปุตตบริจาคเจียวสีหว่า เมื่อพระปัญญาบังเกิดมี พระบรมราช
ฤษีเธอจึงตรัสสอนพระองค์เองว่า โภ เวสสันดร ดุกรมหา
เวสสันดร อย่าอาวรณ์โว้วทำเนาเขา ข้ากับเจ้าเขาจะดีกันไม่
ต้องการ ให้ลูกเป็นทานแล้ว ยังมาสอดแค้นเมื่อภายหลัง
ท้าวเธอจึงตั้งพระสมาธิระงับดับพระวิโยค กลั่นพระโคกสงบ

แล้ว พระพักตร์ก็ผ่องแผ้วแจ่มใส ดุจทองอุไรทั้งแท่ง อัน
บุคคลจะแก่งหล่อแล้วมาวางไว้ในพระอาศรม ตั้งแต่จะ
เชยชมพระปิยมุรธาภิเศก บารมี แห่งหน่อพระชินศรีเจ้า นั้นแล

เจ้าพระยาพระคลัง
(หน)

นิราศนรินทร์

อยุธยาชล่มแล้ว

ลอยสวรรค์ ลงถ

า

สิงหาสน์ปรางค์รัตนบรร-
บุญเพรงพระหากสรรค์

เจ็ดหล้า
ศาสน์รุ่ง เรือง

แฮ

บังอบายเบิกฟ้า
เรื่องเรื่องไตรรัตน์พัน
รินรสพระธรรมแสดง
เจดีย์ระดะแซง

ฝึกพินใจเมือง
พันแสง
คำเข้า
เสียดยอด

ยลยั้งแสงแก้วแก้ว
หลากสวรรค์

แก่นหล้า

โฉมควรจักฝากฟ้า
เกรงเทพไถ้ธรณินทร์
ฝากลมเลื่อนโฉมบิน
ลมจะชายชักช้า

ธาติน ดีถา
ลอบกล้า
บนเล่า นะแม
ชอกเนื้อเรียม

สงวน

จากมามาลิ้วล้า
บางยี่เรือราพลา
เรือแพ่งช่วยพานาง

ลำบาง
พี่พร้อง
เมียงมาน

มานา

บางบับคำคล้อง

คล้วนน้ำตาคลอ

/*บทบังคับ ม.4 1/2557

เอียงอกเทออกอ้าง
เมรุขุบสมุทรดินลง
อากาศจกงานผจง
โถมแม่หยาดฟ้าแย้ม

อวดองค์ อรเอย
เลขแต้ม
จารึก พอฤ
อยู่ร้อนฤาเห็น
นายนรินทร์เบศร์ (อิน)

ยามมืด

ยามมืดใช้มืดแท้
ดูสีเมื่อรัตติกาล
ดาวศุกร์กลับซ้ชวาล
แม่บ่มีจันทร์เจ้า
หวาดหวิว

คราหิวใช้จกต้อง
อุทกกลั้วนาภิ
เย็นชานผ่านอินทรีย์
นา

แม่มิได้อิมไซร์
วางวาย

พราภายใช้พรากร้าง
มีพราภมีพบพาน
ชิงโคกโคกพาผลาญ
วันหนึ่งนั้นจกต้อง
กลายดี

ทุกสถาน
หม่นเศร้า
สุขสว่าง
ไขว้าง

เสียดศรี
อยู่ได้
พอขึ้น จิต

ใช้ต้อง

นิรันดร์กาล
เพื่อนพ้อง
เผาจิต
กลับร้าย

ถึงที่สบเหตุร้าย	แรงเข็ญ
พึงพินิจนั้นใช่เป็น	สิ่งร้าย
พักหนึ่งจึงจิตเย็น	ระลึกอยู่
เถิดรา	
รู้แยกรู้ภัยย้าย	จักได้
ทางเกษม	
จ่งเปรมปรีติด้วย	ปัจจุบัน
ศานต้อยคู่กัน	แกร่งกล้า
เพียรระลึกรู้ทัน	ในเหตุ ผล
นอ	
โลกทัศน์จักเจิดจ้า	แจ่มด้วย
ปัญญา	

[สวณิต ยมาภัย](#)

โลก

โลกนี้มีอยู่ด้วย	มณี เดียวนา
ทรายและสิ่งอื่นมี	ส่วนสร้าง
ปวงธาตุต่ำกลางดี	ดลยภาพ
ภาคจักรพาลมิร้าง	เพราะน้ำแรง
ไหนๆ	
ภพนี้มีใช่หล้า	หงส์ทอง
เดียวเอย	
กาก็เจ้าของครอง	ชีพด้วย

เมาสมมุติจอทอง
น้ำมิตรแล้งโลกม้วย
ศานต์ฯ

หินชาติ
หมดสิ้นสุข

อังคาร กัลยาณพงศ์

ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง

โจนลงกลางชานร้านดอกไม้ ของขุน
ช้างปลูกไว้อยู่ดาษดื่น
รวรสเกสรเมื่อคอนคื่น ขึ้นขึ้นลมชาย
สบายใจ

กระถางแก้วแก้วเกิดพิกุลแกม
ดัดดูไสว

สมอรัตต์ตรงสมละไม
จังหวะกัน

ตะโกนาทึงกึ่งประกบยอด
พรหมนมสวรรค์

บ้างผลิดอกออกช่อขึ้นชู้ช้น
จับแจ่มกระจ่างตา

ยี่สุ่นกุหลาบมะลิซ้อน
ถวิลหา

ลำดวนกวนใจให้ไคลคลา
ข้าแล้วยีนชม

ถัดถึงกระถางอ่างน้ำ
คล้าเคล้าคลึงสม

พ่นน้ำด่ำลอยถอยจม
กัน

บ้างแหวกจอกออกช่องูเขาเคียง
หางระเหิดหัน

บ้างกินไคลไล่เกล้าพัลวัน
ละไมอง

กระดิ่งพรวนลั่นสั๊กหลาดทับ
เด่นดูสลอน

สลักเสลาเกลาเกลี้ยงอรชร

ยี่สุ่นแซมมะสัง

ตะขบช่อยคัดไว้

แทงทวยทอดอิน

แสงพระจันทร์

ช่อนชู้ชุกลิ้น

สาวหยุดหยุด

ปลาทองว้าย

นำชมชั้กคู่อยู่เคียง

วัดเหวี่ยงแว้ง

ถัดนั้นแอกไถ

ดาวประดับดวง

เขือกไขไ้วซ้อน

สลับกัณ

เครื่องม้๑าดาด๑า๑งจ้๑งหะว๑าง

ส๑ารพ้๑ดจ๑ะจ้๑ดสร๑ร

ข๑อคร้๑ำด้๑ำมพล๑องท๑องพ้๑น

ข้๑ำเลื๑องมา

คร๑ื่องข้๑าง

ถ้๑ดน้๑นย้๑างย๑๑๑อง

พระบ๑าทสมเด็๑จพระพุ๑ทธเลื๑ศห้๑้านภ๑าลั๑ย

ส๑ำม้๑คค้๑เก๑ทค้๑ำจ้๑นท้๑

อ้๑ำพลพระม๑นท๑ิรพระร๑า๑

ส

น๑ิ๑ว๑สน้๑วโรพ้๑ำร

อ้๑ำพ้๑น๑น๑ตรไฟ๑จิ๑ตรเล๑ะพา-

ห๑ิรภ๑าคก้๑

พ๑๑ง๑ม

เล๑ห้๑เลื๑อน๑ะ๑ล๑ด๑สิ๑ต๑ฐ๑า-

น๑ม๑หาพ๑ิ๑มาน๑รมย้๑

ม๑ำร้๑งส๑ถ๑ษ๑ญ้๑พิ๑ศ๑น๑ิ๑ยม

ผ๑ิ๑จะ๑เทื๑ย๑บ๑ก้๑

เทื๑ย๑ม๑ท้๑น

ส๑ำม๑ย๑อด๑ด๑ล๑อด๑ระ๑ยะ๑ระ๑ย้๑บ

ว๑ะ๑ว๑ะ๑ว้๑บส๑ล้๑บ

พ๑รร๑น

ข้๑อ๑ฟ๑ำ๑ด๑ระ๑การ๑กล๑จะ๑ห๑ย้๑น

จ๑ะ๑เย๑าะ๑ย้๑ว

ท๑ิ๑ข้๑ัม๑พร

บ๑ร๑าลี๑พิ๑ลา๑ส๑ศ๑ภ๑จ๑ร๑ญ

น๑ภ๑ศ๑ูล๑ปร๑ะ๑ภ้๑ส๑สร

ทางหงส์ผจงพิจิตรงอน
นภาลัย

รอบด้านตระหง่านจัตุรมุข
กาญจน์แกมมณีโกนกไฟ-
พะแพรวพราว

บานบัวพระบัญชาชลลักษ์
ลาย

เพดานก็ดารากระประกาย
ประติษฐ์ดี

เฟื่องภาพตลอดตะละผนัง
มองเห็นสีเด่นประดุมมี
กมลครอง

ดุกวัก

พิศสุกอร่ามใส
ทูลย์พราง

ฉลุลักษณะเฉลา

ระกะดาษ

กิมลึงเมลิองศรี
ชีวแมน

ขีด บุรทัด

อยู่เพื่ออะไร

ฉันอยู่เพื่อบุคคลที่ฉันรัก	ซึ่งใจซื่อ
ถือศักดิ์สิทธิ์	
และรักฉันมันมานานชีวิต	ในความผิด
ความหลงปลงอภัย	
ฉันอยู่เพื่อหน้าที่ที่พันผูก	เพื่อฝังปลุก
ความหวังพลังใจ	
เป็นทอธารรักที่ถนอมกันไป	หล่อดวงใจแล้ง
รินให้ชื่นบาน	
ฉันอยู่เพื่อค้นหาหาสัจจะ	กลางโมหะ
อาภรณ์เบี่ยงพิเคราะห์	
เพื่อส่องแสงแจ่มสว่างพร่างตระการ	กลางวิญญาน
มืดมิดอวิชชา	
ฉันอยู่เพื่อดวงใจที่ไร้ญาติ	ที่แร้นแค้น
แคลนขาดวาสนา	
เพื่อรอยยิ้มพริ้มยลปนน้ำตา	บนดวง
หน้าโศกขำระกำกรม	
ฉันอยู่เพื่อเยื่อใยใจมนุษย์	บริสุทธิ์สอดผสาน
งานผสม	
เป็นเกลียวมันขันแกร่งแรงกลืนกลม	พายุร้ายสายลม
มีอาจารย์	
ฉันอยู่เพื่อความฝันอันเพริศแพรว	เมื่อโลกแผ้วหลุดพ้น
คนหลอกหลอน	

เมื่ออามิสฤทธิแรงแห่งทองปอนด์
คนให้หม่นมัว

มีอาจคลอนใจ

ฉันอยู่เพื่อยุคทองของคนยาก
ทรกรรมซ้ำป้นหัว

ที่เขากาก

เพื่อความถูกที่เขาถมจมทั้งตัว
บ้านันอารมณ์

เพื่อความกลัวกลับ

เพื่อโลกใหม่ใสสะอาดพิลาสเหลือ
ไม่ช่วยฆ่า

เมื่อคนเอื้อไมตรีอวย

เพื่อแสงรักส่องรุ่งพุ่งเป็นลำ
ชัยเอ๋ย

สว่างน่านองพีมี

[อุชเชนี](#)

วารีดุริยางค์

จงหยุดชมชื่นใจในใจเกิด
ก่อไว้ในใจก่อน
สมมติจากหัวใจไปทุกตอน
ทุกสิ่งจริงลงไว้

ทุกสิ่งเกิด

ใจจึงซ่อน

สงสารใจ ใจเจ้าเอ๋ยไม่เคยนิ่ง
คืนและวันหวั่นและไหว

วนและวิ่ง

เหมือนถูกกักขังใจ	ใจจึงได้
ดินรนทุกหนทาง	
กลางคืนคอยเป็นควั่นอันอัดไว้	ครั้นกลางวันก็
เป็นไฟไปทุกอย่าง	
ร่างกายถูกผูกพันสรรพางค์	เป็นสื่อกลางแก่
ใจรับใช้การ	
เมื่อใจทุกข์กายก็ต้องทนครองทุกข์	ครั้นใจสุข
กายก็สุขสนุกสนาน	
วนเวียนหว่างทุกข์สุขทุกวันวาร	แล้วสะสม
สังสารการเป็นคน	
ทุกวิถีที่ใจได้เที่ยวท่อง	ล้วนขึ้น
ล่องอยู่ระหว่างกลางปลายตัน	
ที่โคจรของใจไม่เคยจน	ไม่เคย
พ้นไม่เคยพราจากวงจร	
ใจจึงหน่ายจึงเหนื่อยจึงเมื่อยล้า	วันผวาอ่อน
ไหวถูกไล่ต้อน	
เกิดแล้วก่อแล้วเร้นเย็นแล้วร้อน	ไม่พักผ่อน
เพียงสักคราวเฝ้าแปบพู่	
รู้และเห็นเป็นไปตามใจอยาก	จึงเหมือนจาก
ขวากขวางกำบังอยู่	
หยุดเสียทีหยุดเสียเถิดเปิดประตู	เพื่อได้รู้
และได้เห็นตามเป็นจริง	

ขอกายเจ้าจงเป็นเช่นต้นไม้
ได้โดยภพสงบนิ่ง
เพื่อแผ่ร่มและเป็นหลักให้พักพิง
พริ้งผลัดฤดูอยู่ชั่วกาล
และใจเจ้าจักเป็นเช่นสายน้ำ
ขึ้นแล้วไหลแผ้วผ่าน
เพื่อเลี้ยงชีพขโหลมไล่ให้เบิกบาน
พ้องพานผิวแผ้วแล้วผ่านเลย
อิสระเสรีที่จะไหล
ไพเราะล้ำรำเผลย
ชมดอกไม้สายลมพรมร่าเอย
กับชีวิตทุกทิศทาง

ยืนอยู่

แต่งดอก

ใสเย็นฉ่ำ

เพียง

ด้วยเพลง

และชื่นเชย

[เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์](#)